

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/102/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3512201092
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2013:3512201092.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beáty Čupkovej a sudkýň JUDr. Viery Škultétyovej a JUDr. Aleny Záhumenskej vo veci starostlivosti súdu o mal. W. O., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpeného Úradom práce sociálnych vecí a rodiny I., dieťa rodičov: L.N., bytom Z., X. XXX/X, zastúpenej V. M. W., advokátkou, so sídlom I., J. X a W.N., bytom B. XXX, o úpravu práv a povinností rodičov k mal. dieťaťu, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto na Váhom zo dňa 6. júla 2012, č.k. 4P/27/2012-105, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým rozsudkom znížil vyživovaciu povinnosť otca na mal. W. zo sumy 120 Eur na sumu 100 Eur s účinnosťou od 31.05.2012, čím zmenil rozsudok Okresného súdu Piešťany, č.k. 8P/134/2011-83 zo dňa 02.02.2012 v časti výživného na mal. W.. Návrh matky na určenie výživného na mal. W. s účinnosťou od 01.02.2009 zamietol. Žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Z vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že návrh otca na zníženie výživného pre mal. W. bol čiastočne dôvodný, keď mu pribudla vyživovacia povinnosť k dieťaťu Y. O., nar. XX.XX.XXXX a na strane matky a maloletého nedošlo k podstatnej zmene pomerov oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu. Pokiaľ ide o návrh matky na určenie výživného za obdobie od novembra 2010, kedy rodičia maloletého prestali spolu žiť, do právoplatnosti rozsudku o rozvedení ich manželstva, za ktoré matka žiadala späťne určiť vyživovaciu povinnosť otca, posudzoval tento nárok podľa ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine. Mal za to, že matka maloletého musí preukázať, že objektívne nemohla podať návrh na začatie konania voči otcovi dieťaťa skôr (dôvody hodné osobitného zreteľa). Matka maloletého súdu neuviedla žiadne dôvody, ktoré by jej bránili podať návrh už v mesiaci november 2010, keď otec podľa jej tvrdení výživné neplatil. Návrh nepodala ani neskôr v priebehu roka 2011, zrejme z dôvodu, že otec na výživu dieťaťa prispieval od februára 2011 dobrovoľne. Návrh matka mohla podať aj v prípade, že výživné, ktoré jej otec posielal v tomto období, nepostačovalo na pokrytie potrieb maloletého. Z týchto dôvodov návrh matky na určenie povinnosti otcovi prispievať na výživu maloletého tri roky späťne od dátumu podania návrhu na súd, t. j. od 01.02.2009 zamietol. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 36 ods. 1, § 62, § 65 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p.

Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku, ktorým bol návrh matky na určenie výživného na mal. W. s účinnosťou od 01.02.2009 zamietnutý, podala včas odvolanie matka a domáhala sa, aby odvolací súd napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedla, že v konaní bolo preukázané, že žila s otcom maloletého v spoločnej domácnosti do novembra 2010, kedy otec spoločnú domácnosť opustil. Za celú dobu spolužitia otec maloletého neprispieval na výživu mal. dieťaťa a ona žila len z rodičovského príspevku. Manželstvo účastníkov bolo rozvedené rozsudkom

Okresného súdu Piešťany zo dňa 02.02.2012, č.k. 8P/134/2011-83, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28.03.2012. Dôvodila, že nie je osoba znalá právnych predpisov a o tom, že nárok na výživné mala uplatniť súdnou cestou neodkladne, sa dozvedela až v mesiaci december 2011 na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny I., pracovisko W., kde žiadala o dávku v hmotnej núdzi. Podľa jej názoru súd prvého stupňa nevyhodnotil správne okolnosť, prečo podala oneskorene návrh na určenie práv a povinností k maloletému dieťaťu s prihliadnutím na všetky okolnosti veci a tiež vzhľadom na nepriznanie výživného pre mal. dieťa od 01.02.2009, nesprávne skutkovo zistil stav veci. Tvrdila, že otec maloletého si vyživovaciu povinnosť podľa § 62 Zákona o rodine podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov neplnil od 01.02.2009 do 31.01.2011, lebo od februára 2011 začal prispievať na výživu mal. W. rôznymi sumami v rozpätí od 90 Eur do 120 Eur mesačne.

Otec maloletého vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny. Uviedol, že maloletému na výživu a starostlivosť oň prispieval, kupoval mu plienky, topánky, oblečenie, mlieko, a keď bol v práci a nemal čas nakúpiť, dával peniaze matke maloletého. Pokiaľ matka maloletého tvrdila, že v čase, keď žili v spoločnej domácnosti s jej rodičmi, neprispieval im na domácnosť, poukázal na skutočnosť, že im prerobil skoro celý 3-izbový byt a nevypýtal si žiadne peniaze. Podľa jeho názoru, tým, že matka maloletého stále poukazuje na skutočnosť, že nemala prístup k jeho účtu a aké má na ňom peniaze, potvrdzuje fakt, že i v súčasnosti jej ide iba o peniaze. Podľa jeho názoru matka, keď bola nespokojná, mala podať návrh na určenie výživného v roku 2009. Tento návrh však podala až potom, keď zistila, že on žije so svojou priateľkou v spoločnej domácnosti a narodil sa im v V. syn.

Kolízny opatrovník k odvolaniu matky uviedol, že okresný súd vykonal dostatočné dokazovanie, rozhodnutie vo veci náležite odôvodnil, s jeho rozhodnutím súhlasí a odporúča, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne v časti, v ktorej bol návrh matky zamietnutý, potvrdil.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. a zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné v napadnutej časti potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p.

Preskúmaním rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej časti - výroku, ktorým bol návrh matky na určenie výživného pre mal. W. s účinnosťou od 01.02.2009 zamietnutý, bolo odvolacím súdom zistené, že prvostupňový súd vykonal dostatočné dokazovanie, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s ust. § 132 O.s.p. a zo svojich skutkových zistení vyvodil správny právny záver o tom, že návrhu matky na určenie výživného pre mal. W. so spätnou účinnosťou od 01.02.2009 nie je možné vyhovieť. V odvolacom konaní neboli matkou dieťaťa tvrdené také skutočnosti, ktoré by mohli byť dôvodom pre iné rozhodnutie o jej návrhu na určenie výživného pre mal. W. so spätnou účinnosťou.

V danej veci odvolanie matky smeruje výlučne proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol jej návrh na určenie výživného pre mal. W. s účinnosťou od 01.02.2009 s poukazom na § 77 ods. 1 Zákona o rodine zamietnutý. Dôvodí, že nie je osobou znalou právnych predpisov a o tom, že nárok na výživné má uplatniť súdnou cestou neodkladne, sa dozvedela až v decembri 2011.

Podľa § 77 ods. 1, 2 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Práva na jednotlivé opakujúce sa plnenia výživného a ostatné práva na peňažné plnenia vyplývajúce z tohto zákona sa premlčujú.

Z citovanej zákonnej úpravy vyplýva, že oprávnená osoba sa môže bez časového obmedzenia po vzniku vyživovacej povinnosti domáhať výživného a povinný nemôže odvrátiť tento nárok tým, že uplynula zákonná lehota od času, kedy sa právo mohlo uplatniť po prvýkrát. Korekciou z praktického hľadiska je potom druhá veta tohto zákonného ustanovenia, ktorá sa síce netýka nepremlčateľnosti práva na výživné, umožňuje však v súdnom konaní priznať výživné len odo dňa začatia súdneho konania.

Zmyslom tejto úpravy je, aby si oprávnené osoby uplatňovali svoje zákonné nároky včas a nepoužívali ich účelovo. Okrem toho, výživné ako priebežná úhrada osobných potrieb vznikajúcich priebežne, má svoje opodstatnenie v aktuálnom čase, kedy úhrada potrieb vzniká a nie za minulé obdobie.

Je nesporné, že výživné pre mal. dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne, ktoré sa počítajú odo dňa začatia konania bez ohľadu na to, či konanie bolo začaté na návrh alebo z úradnej povinnosti. Súd v týchto prípadoch nie je viazaný návrhom, sám musí určiť začiatok, kedy povinný prestal platiť výživné, alebo ho platil v obmedzenej miere. Vždy však musí prihliadať na podmienku existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, pri existencii ktorých platí to, že výživné možno priznať i tri roky spätne pre mal. dieťa. Podľa dôvodovej správy zákonodarcu, k tejto zmene Zákona o rodine (zákon č. 36/2005 Z. z.) viedla úvaha o potrebe zamedzenia špekulácii a zneužívania možnosti priznávať výživné pre mal. dieťa spätne. Sprísňujúca úprava od oprávnených vyžaduje zodpovedný a včasný prístup k riešeniu otázky, t. j. aby návrh na určenie výživného podávali bez zbytočného odkladu pri naplnení zákonných podmienok. Pokiaľ však z určitých dôvodov, ktoré možno posúdiť ako výnimočné (s ich existenciou sa musí súd vysporiadať v odôvodnení rozsudku), účastníci žiadajú o určenie výživného s časovým odstupom a v ich konaní nemožno vidieť snahu o zneužívanie tohto inštitútu, môže súd výživné priznať aj spätne. Dôvody hodné osobitného zreteľa bude treba posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu. Zásadne výnimočným dôvodom pre priznanie výživného spätne nebude uvádzaná neznalosť možnosti uplatňovať si výživné, čo je i prípad danej veci. Relevantným dôvodom by mohol byť zdravotný stav oprávnenej osoby, ktorý jej zabránil včas uplatniť nárok, konanie, ktoré má znaky trestného činu spočívajúce v bránení uplatnení nároku na výživné (vyhrážky, násilie) a pod.

Vzhľadom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je v napadnutej časti správny. Stotožňuje sa so záverom súdu prvého stupňa, že matka mal. W., ktorá bola v konaní právne zastúpená, neuviedla žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mal súd určiť výživné pre maloletého so spätnou účinnosťou (v návrhu na začatie konania sa matka domáhala určenia výživného spätne od narodenia dieťaťa a následne od 01.02.2009, t. j. za tri roky pred podaním návrhu na súd). Zásadne takýmto dôvodom nemôže byť matkou uvádzaný dôvod, a to neznalosť práva, t. j. matkou tvrdená nevedomosť o možnosti uplatniť výživné pre mal. dieťa.

Z týchto dôvodov krajský súd rozsudok okresného súdu v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.